

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК РУШІЙ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

**ТЮРЕНКОВА Катерина, здобувач вищої освіти
спеціальності 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: Досліджено роль інтелектуального капіталу як важливого чинника економічного розвитку в умовах глобалізації та підвищеної конкуренції. Особливу увагу приділено аналізу формування та розвитку інтелектуального капіталу в Україні.

Ключові слова: інтелектуальний капітал, людський капітал, структурний капітал, економічний розвиток, глобалізація.

У сучасних умовах глобалізації та посилення конкуренції на світових ринках, інтелектуальні ресурси стають важливим фактором економічного відтворення та розвитку, що значно впливає на стан і перспективи національних економік. Інтенсивні інвестиції в нематеріальні активи створюють новий виробничий фактор — інтелектуальний капітал.

Інтелектуальний капітал є об'єктом численних наукових досліджень як серед вітчизняних, так і зарубіжних науковців, серед них Д. Дафі, Б. Леонт'єв, Х. Макданальд, І.А. Давидова, Д.І. Звіргзде, М. Паладій.

Становлення категорії інтелектуального капіталу відбувалося шляхом дифузії поняття «інтелект» у категорію «капітал» і відбувалося у процесі постіндустріальної трансформації економіки та зростання ролі інтелектуальних активів у господарській діяльності [1].

Аналізуючи економічні засади формування інтелектуального капіталу, варто зазначити, що людина, яка не володіє засобами виробництва, продає свої інтелектуальні здібності як власний капітал. Підприємець, у свою чергу, купує ці здібності так само, як купував би будь-який інший актив для ефективної діяльності свого бізнесу. У процесі розвитку теорії інтелектуального капіталу з'явилося кілька концепцій, що пропонують різні підходи до його структурування. На основі аналізу наукових праць можна помітити, що більшість дослідників зосереджуються на трьох основних складових: людському, структурному та споживчому капіталі. Ця класифікація вперше була запропонована Т. Стюартом.

Компанії та організації не є єдиними власниками інтелектуального капіталу. Вони ділять це право з найманими працівниками та споживачами. Інтелектуальний капітал зосереджений у знаннях і кваліфікації співробітників, відображається в освіченості населення, науковому потенціалі країни та наявності фахівців, що відповідають потребам економіки.

Погоджуючись з Левковською Л. [2], у сучасному суспільстві інтелектуальний капітал стає основою багатства. Саме він визначає конкурентоспроможність економічних систем, є ключовим ресурсом їхнього розвитку.

Економічна спроможність нації все більше залежить від її вміння створювати та ефективно використовувати інтелектуальний капітал, що визначає рівень добробуту країни. Успішний соціально-економічний розвиток держави залежить від її відкритості до отримання нових знань, ідей та інформації, а також від здатності економіки ефективно їх інтегрувати та застосовувати.

Ключовими напрямками розвитку інтелектуального капіталу є:

- Пріоритет творчого потенціалу як основи нової економічної стратегії;
- Підтримка індивідуального розвитку особистості;
- Створення умов для формування активної, конкурентоспроможної поведінки особистості;
- Поступова заміна некваліфікованої робочої сили у всіх секторах економіки України;
- Впровадження сучасних методів організації та стимулювання праці, які характерні для творчих професій;
- Мотивація населення до здобуття вищої освіти у різних спеціалізаціях.

Інтелектуальний капітал є важливим елементом економічного розвитку в умовах глобалізації та посилення конкуренції на світових ринках. Його формування ґрунтується на використанні знань, навичок та інноваційних

здібностей працівників, що забезпечує конкурентоспроможність компаній та національних економік. В Україні, хоча є значний людський капітал, розвиток структурного та споживчого компонентів потребує посиленої уваги. Для ефективного розвитку інтелектуального капіталу необхідно створити сприятливі умови. Тільки за умови збалансованого розвитку всіх елементів інтелектуального капіталу можна досягти стійкого економічного зростання.

Література:

1. Базилевич В. Д., Лукашова О. П. Сутність та особливості відтворення інтелектуального капіталу в Україні. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/61.pdf
2. Левковська Л. Інтелектуальний капітал як найважливіший чинник економічного зростання. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24659/1/%d0%9b%d0%b5%d0%b2%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0%20%d0%9b..pdf>

Abstract: *The article examines the role of intellectual capital as an important factor of economic development in the conditions of globalization and increased competition in world markets. Special attention is paid to the analysis of the formation and development of intellectual capital in Ukraine, where there is significant human capital, but the organizational and consumer components are not sufficiently developed.*

Key words: *intellectual capital, human capital, structural capital, economic development, globalization.*

**Науковий керівник – СУРІНА Анна,
к. філос. н., ст. викладач кафедри економічної теорії
і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**